

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 164/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť L. A. Z., zastúpenej advokátkou Mgr. Andreou Legényovou, Komenského 3, Veľký Krtíš, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 až 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 17 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 82/2008 a jeho rozsudkom zo 4. októbra 2011, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 329/2011 a jeho rozsudkom z 24. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. A. Z. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2013 doručená sťažnosť L. A. Z. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 až 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 17 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 82/2008 a jeho rozsudkom zo 4. októbra 2011, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 329/2011 a jeho rozsudkom z 24. októbra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok odvolacieho súdu“).

Sťažovateľka uvádza, že okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 82/2008-355 zo 4. októbra 2011 rozhodol tak, že určil vlastníctvo Lesov Slovenskej republiky, štátneho podniku, k nehnuteľnostiam vedeným v tom čase Správou Katastra Veľký Krtíš, kat. územie... na LV... v celosti. Rozsudok prvostupňového súdu bol potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu č. k. 17 Co 329/2011-464 z 24. októbra 2012.

Podľa sťažovateľky okresný súd svoj rozsudok odôvodnil najmä tým, že navrhovateľ, t. j. Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, mal uvedené nehnuteľnosti v správe a užívaní od konfiškácie až doteraz, čím splnil podmienky vydržania a mal na určení vlastníctva oprávnený naliehavý záujem. Podľa právneho názoru okresného súdu sa konfiškácia majetku právneho predchodcu sťažovateľky (v konaní pred okresným súdom v procesnom postavení odporkyne) D. Z. ako osoby maďarskej národnosti týkala aj žalovaných nehnuteľností v kat. území... Tento právny predchodca nadobudol predmetné nehnuteľnosti ako dedičstvo po závetnom poručiteľovi. Okresný súd odmietol námietku uplatňovanú sťažovateľkou týkajúcu sa spochybňovania aktívnej legitimácie navrhovateľa v tomto konaní. V podstate na rovnakých skutkových a právnych názoroch založil svoje rozhodnutie aj odvolací súd, podľa ktorého navyše prídelová listina o pridelení konfiškovaných nehnuteľností D. Z. do správy bývalých Štátnych lesov vo Zvolene nevykazuje znaky perfektného právneho aktu. Krajský súd sa v napadnutom odvolacom rozsudku stotožnil s rozsudkom prvostupňového súdu, konštatujúc, že tento správne posúdil všetky relevantné skutočnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúci o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co 329/2011 z 24. októbra 2012 ňou podané dovolanie

odmietol podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a preto sa dovolaním napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti nezaoberal.

Sťažovateľka považuje právny názor okresného súdu a odvolacieho súdu „za nesprávny, neodôvodnený a zavádzajúci“. Podľa nej „Vydaný rozsudok nezodpovedá existujúcemu právnemu a skutkovému stavu a vykonanému dokazovaniu. Sťažovateľka sa domnieva, že Krajský súd ako aj Okresný súd nedostatočne vyhodnotil závery vykonané v rámci dedičského konania pred Okresným súdom Veľký Krtíš č. k. 4 D 96/2006 Dnot 99/2006 a súdnym komisárom notárom JUDr. Pavlom Tóthom po poručiteľovi T. Z. Nakoľko Okresný súd uznesením zo dňa 11. 3. 2008 pod č. k. 4 D/2006 (správne má byť 4 D 96/2006, pozn.) zastavil dodatočné dedičské konanie po poručiteľovi a až Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd na základe podaného odvolanie sťažovateľkou toto prvostupňové rozhodnutie zrušil uznesením z 21. 5. 2008 pod č. k. 13 CoD/90/2008 a vec vrátil na ďalšie konanie. V tomto dedičskom konaní po poručiteľovi T. Z. súdny komisár – notár JUDr. Pavel Tóth osvedčením o dedičstve z 02. 10. 2008 novoobjavené dedičstvo po poručiteľovi potvrdil v plnom rozsahu do vlastníctva odporkyni. V uznesení odvolací súd vyslovil právny názor, ktorým bol prvostupňový súd viazaný a to, že zápisom vlastníctva nehnuteľností do katastra nehnuteľností na základe schváleného registra obnovenej evidencie pozemok záznamom ako verejnej listiny podľa § 34 a nasl. Zák. č. 162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov sa konštituovalo vlastníctvo pôvodného vlastníka nehnuteľností T. Z. Schválením tohto registra príslušným správny orgánom došlo v katastri nehnuteľností k platnému zápisu tohto poručiteľa ako vlastníka nehnuteľností. Pritom je nesporné, že v rámci vykonaného registra obnovenej evidencie pozemkov /ďalej len ROEP/ si SR-LESY SR, š. p., nenárokoval vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam a ani v zákone určenej trojročnej lehote od zápisu tohto registra do katastra nehnuteľností nedošlo zo strany príslušného správneho orgánu k začatiu konania o oprave schváleného registra ohľadom vlastníctva tohto poručiteľa. Zjednodušený register obnovenej evidencie pozemkov pre k. ú. a obec... bol schválený Obvodným pozemkovým úradom vo Veľkom Krtíši dňa 03. 07. 2001 a do katastra nehnuteľností bol zapísaný 24. 05. 2002 Správou

katastra vo Veľkom Krtíši. Subjektu SR – Lesy SR, š. p., lehota na podanie návrhu na opravu tohto registra dňom 25. 05. 2005. Trojročná premlčacia lehota je záväzná pre všetky subjekty – v rámci rozhodovacej praxe súdov tieto bežne zamietajú určovacie žaloby fyzických osôb a to s poukazom na uplynutie premlčacej doby po skončení ROEP. Preto sa sťažovateľka domnieva, že takýto postup mal zachovať 1. stupňový ako aj odvolací súd a návrh navrhovateľa mal zamietnuť. Ak plynie táto lehota pre všetky subjekty, je touto lehotou viazaný aj štát v zastúpení Lesmi SR. Tieto tvrdenia sťažovateľky súd vôbec nebral v úvahu a žiadnym spôsobom sa s nimi vo svojom rozsudku nevysporiadal.“.

Sťažovateľka poukazuje navyše aj na to, že v konaní pred všeobecným súdmi predložili Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, „*neoverenú fotokópiu prídelovej listiny v prospech Československých štátnych lesov, n. p., vzťahujúcu sa na sporné žalované nehnuteľnosti, pričom táto kópia je bez dátumu, pečiatky a podpisu kompetentnej osoby, čo spochybňuje jej hodnovernosť a platnosť“.*

Sťažovateľka tvrdí, že „*nadobudla vlastnícke právo k žalovaným nehnuteľnostiam v dedičskom konaní v súlade s platnými právnymi predpismi. Preto považuje podanú žalobu navrhovateľa v pôvodnom konaní z 18. 11. 2008 a jeho uplatňované nároky na vlastníctvo k nehnuteľnosti za zjavne neopodstatnené. Ak došlo k zápisu vlastníctva nehnuteľnosti na základe spôsobilej verejnej listiny rozhodnutím príslušného správneho orgánu, nemôže navrhovateľ uplatňovať určenie vlastníckeho práva na základe vykonanej konfiškácie majetku tretej osoby. V pozemkovej knihe bol ako vlastník evidovaný T. Z., tento zápis sa následne preniesol na list vlastníctva aj v rámci vykonaného ROEP, nakoľko zápis v pozemkovej knihe vychádzal z reálneho právneho stavu. Majetok poručiteľa T. Z. nebol nikdy konfiškovaný a tento poručiteľ zomrel dňa 10. 7. 1927 a bol zapísaný ako vlastník žalovaných nehnuteľností v pozemkovej knihe.“.*

V nadväznosti na uvedené je sťažovateľka toho názoru, že rozhodnutiami všeobecných súdov došlo v danej veci k porušeniu jej v petite sťažnosti uvedených práv.

Čo sa týka lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), sťažovateľka zastáva názor, že táto lehota je v danom prípade zachovaná, a to z dôvodu, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 95/2013 zo 7. mája 2013, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu, jej nebolo zaslané v jazyku, ktorý ovláda, ale na základe urgency právnej zástupkyne sťažovateľky jej ho okresný súd zaslal až dodatočne, po vyhotovení jeho úradného prekladu.

Na základe tejto argumentácie sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1-5 ústavy a právo a podľa čl. 17 ods. 1 a 2 dohovoru postupom Krajského súdu v B. Bystrici č. k. 17 Co 329/2011 zo dňa 24. 10. 2012, ako aj postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 82/2008 zo dňa 4. 10. 2011 bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. Bystrici č. k. 17 Co 329/2011 zo dňa 24. 10. 2012, ako aj rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 82/2008 zo dňa 4. 10. 2011 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke L. A. Z. primerané finančné zadostučinenie v peniazoch v sume 50.000,- EUR, ktoré jej zaplatí Krajský súd v B. Bystrici spoločne a nerozdielne s Okresným súdom Veľký Krtíš do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v B. Bystrici a Okresný súd Veľký Krtíš sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľke L. A. Z. trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 Eur /2 úkony a to 1x prevzatie a príprava a 1x vypracovanie tejto sťažnosti po 130,16 Eur a 2x náhrada hotových výdavkov po 7,81 Eur/ na účet právnej zástupkyne sťažovateľky advokátky Mgr. Andrey Legényovej... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 až 5 ústavy a práva podľa čl. 17 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 82/2008-355 zo 4. októbra 2011

Pri posudzovaní sťažnosti v tejto časti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní

sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže vzhľadom na princíp subsidiárnej právomoci ústavného súdu zásadne smerovať iba proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorý vo veci rozhodol po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov, resp. iných právnych prostriedkov, ktoré mal sťažovateľ k dispozícii v poslednom stupni (IV. ÚS 85/2013).

Proti označenému prvostupňovému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 329/2011-464 z 24. októbra 2012 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP ako vecne správny potvrdil.

Právomoc krajského súdu rozhodnúť o opravnom prostriedku uplatnenom v danej veci sťažovateľkou vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 až 5 ústavy a práva podľa čl. 17 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 17 Co 329/2011-464 z 24. októbra 2012

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že namietaný rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť v spojení s namietaným rozsudkom okresného súdu 3. decembra 2012, pričom sťažovateľka podala sťažnosť na poštovú prepravu 23. decembra 2013, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažovateľka sa domáhala ochrany svojich práv na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy sťažnosťou smerujúcou iba proti napadnutému rozsudku krajského súdu, bolo potrebné jej sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Ústavný súd ďalej dodáva, že aj keby mal lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu považovať za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súde začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011), pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musel vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z toho, že ak sťažovateľka uplatnila mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jej práv, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky ho následne odmietol ako neprípustný, mala namietat' vo svojej sťažnosti aj postup dovolacieho súdu, resp. jeho rozhodnutie, čo však neurobila. Za splnenia uvedenej podmienky, aj keby došlo k situácii, že by ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistil a porušenie práv sťažovateľky nevyslovil, mohol by aj napriek tomu preskúmať súčasne rozhodnutie súdu odvolacieho súdu (napr. III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012, IV. ÚS 318/2013).

Ústavný súd v danej veci zobral do úvahy aj judikatúru ESLP (napr. Kadlec a ostatní proti Českej republike), v zmysle ktorej musia súdy (vrátane ústavného súdu) pri uplatňovaní procesných pravidiel zabrániť jednak prehnanému formalizmu, ktorý by bol v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho konania, ale na druhej strane aj prílišnej benevolencii, ktorá by vo svojich dôsledkoch mohla znamenať až negáciu zákonom ustanovených procesných náležitostí, resp. predpokladov na konanie (m. m. IV. ÚS 406/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2014